

**Cofnodion Cyfarfod y PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU
ADNODDAU CORFFORAETHOL a gynhaliwyd ar ffurf hybrid yn Neuadd
Cyngor Ceredigion, Penmorfa, Aberaeron ac o bell drwy fideo-gynadledda
ddydd Iau, 19 Hydref 2023**

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Rhodri Evans (Cadeirydd), y Cynghorwyr Ifan Davies, Endaf Edwards, Elaine Evans, Ceris Jones, Hugh R M Hughes, Ann Bowen Morgan, Caryl Roberts a Carl Worrall

Hefyd yn bresennol: Y Cynghorwyr Catrin M S Davies a Gareth Davies (Aelodau Cabinet); y Cynghorwyr Amanda Edwards, Elizabeth Evans, Wyn Evans a Gareth Lloyd

Swyddogion yn bresennol:

Mr Duncan Hall, Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Cyllid a Chaffael; Miss Lowri Edwards, Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Gwasanaethau Democrataidd; Mr Alun Williams, Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Polisi a Pherfformiad; Mrs Diana Davies, Rheolwr Corfforaethol – Partneriaeth a Pherfformiad; Ms Marie Neige-Hadfield, Rheolwr Cwynion Corfforaethol a Rhyddid Gwybodaeth; Ms Cathryn Morgan, Rheolwr Cydraddoldeb a Chynhwysiant, Mrs Dwynwen Jones, Swyddog Cymorth Craffu a Mrs Dana Jones, Swyddog Gwasanaethau Democrataidd a Safonau.

(10:00am-12:25pm)

- 1 I ethol is-Gadeirydd ar gyfer gweddill blwyddyn fwrdeistrefol 2023.2024 i gychwyn yn syth**
PENDERFYNWYD penodi'r Cynghorydd Elaine Evans yn Is-gadeirydd y Pwyllgor ar gyfer gweddill blwyddyn fwrdeistrefol 2023/2024, i ddechrau ar unwaith.

- 2 Ymddiheuriadau a Materion Personol**
Ymddiheurodd y Cynghorwyr Euros Davies, Eryl Evans a Paul Hinge ynghyd ag Arweinydd y Cyngor, y Cynghorydd Bryan Davies am na fedrent ddod i'r cyfarfod.

Ymddiheurodd y Cynghorydd Caryl Roberts i'r holl Swyddogion Arweiniol Corfforaethol am ei sylwadau yn y cyfarfod diwethaf, a oedd yn ei barn hi wedi cael eu camddechongli. Serch hynny, dywedodd y Cynghorydd Roberts nad oedd yn briodol gwneud y gymhariaeth a'i bod yn cymryd cyfrifoldeb am ei gweithredoedd.

- 3 Datgelu buddiant personol (gan gynnwys datganiadau chwipio) Atgoffir aelodau am eu cyfrifoldeb personol yn datgan unrhyw fudd personol a budd sydd yn rhagfarnu yn gysylltiedig â materion a gynhwysir yn yr agenda hwn yn unol â darpariaethau Deddf Llywodraeth Leol 2000, Cyfansoddiad y Cyngor a Chod Ymddygiad Aelodau. Yn ogystal, mae'n rhaid i Aelodau ddatgan unrhyw chwip plaid gwaharddedig a roddwyd ar Aelod yng nghyswllt y cyfarfod yn ôl Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.**
Dim.

4 **Adroddiad Blynyddol Mynd i'r Afael a Chaledi 2022.2023**

Roedd yr adroddiad hwn yn nodi'r camau a gymerwyd gan Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ceredigion wrth ddarparu ymateb cydgysylltiedig i'r risg gynyddol o galedi yng Ngheredigion. Dyma oedd yr adroddiad olaf am y 'Strategaeth Mynd i'r Afael â Thlodi' a oedd yn dod i ben fel strategaeth ar wahân. Yn y dyfodol, cytunwyd y byddai is-grŵp Tlodi'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn sicrhau bod mynd i'r afael â thlodi yn fater trawsbynciol ar draws yr holl feysydd gwaith wrth gyflawni Cynllun Llesiant Lleol Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ceredigion 2023-28. Roedd cynllun gwaith yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd i helpu'r Cyngor i gyflawni hyn.

Roedd tri amcan allweddol Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi Ceredigion 2020-2023 fel a ganlyn:

1. Ar y cyd ag asiantaethau sy'n bartneriaid, dod i ddeall effaith esblygol COVID-19 ar galedi yng Ngheredigion, a hynny drwy goladu a dadansoddi data.
2. Cydlynu ac atgyfnerthu gwaith ar y cyd ag asiantaethau sy'n bartneriaid i hyrwyddo a manteisio ar yr holl gymorth sydd ar gael.
3. Nodi bylchau o ran y cymorth sydd ar gael ac o ran anghenion caledi wrth iddynt newid er mwyn llunio ymyriadau cynnar effeithiol a fydd yn sicrhau bod unigolion a chymunedau'n fwy cydnerth wrth inni ddygymod ag effaith COVID-19.

Roedd y Cyngor wedi cyflawni amcanion y strategaeth. Roedd yr is-grŵp Tlodi wedi cyfarfod yn rheolaidd ac roedd wedi trafod ystod eang o faterion i'n helpu i ddeall effaith caledi ar bobl Ceredigion. Roedd y dangosfyrddau data a ddatblygwyd i gefnogi'r gwaith hwn yn cael eu defnyddio'n eang gan bartneriaid ac roeddent wedi'u cydnabod ledled Cymru fel enghraifft o arfer da.

Roedd cynllun gweithredu'r Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi a'r adroddiadau rheolaidd wedi helpu'r Cyngor i gydlynu ei gamau gweithredu. Bu'r dudalen Costau Byw ar wefan y Cyngor a'r daflen Costau Byw, a bostiwyd i holl godau post Ceredigion yn ystod gaeaf 2022, o gymorth i hyrwyddo'r cymorth a oedd ar gael. Roedd y bylchau mewn cymorth wedi'u nodi ac, er nad oedd y Cyngor yn gallu mynd i'r afael â phob un o'r rhain, roedd wedi gallu ymateb i rai ohonynt, e.e. sefydlwyd rhwydwaith o 54 o Fannau Croeso Cynnes a oedd yn cynnig lle cynnes a chyfeillgar i gymunedau ddod at ei gilydd yn ystod gaeaf 2022.

Cyflwynwyd yr adroddiad llawn am y cyfnod rhwng Mawrth 2022 ac Ebrill 2023.

Yn dilyn cwestiynau o'r llawr, CYTUNWYD i dderbyn a chymeradwyo Adroddiad Blynyddol y Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi 2022-23.

Hefyd, cytunwyd y dylid anfon e-bost at Glercod y Cynghorau Cymuned lle nad oedd banciau bwyd yn bodoli yn eu wardiau sef Llandyfriog, Llanddewi Brefi, Tregaron ac Ystrad Fflur ynglŷn â'r broses o sefydlu'r banciau yn y wardiau hyn.

5 Adroddiad Blynyddol Sylwadau o Ganmoliaeth, Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth 2022.2023

Cyflwynodd y Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Polisi a Pherfformiad y wybodaeth ynglŷn â gwaith y Cyngor o ran Sylwadau o Ganmoliaeth, Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth rhwng 1 Ebrill 2022 a 31 Mawrth 2023. Roedd yr adroddiad yn cynnwys gwybodaeth benodol ar y nifer a'r mathau o sylwadau o ganmoliaeth a chwynion a dderbyniwyd, gwahanol gamau'r weithdrefn gwynion, perfformiad a chanlyniadau yn ymwneud â'r rhain, a gwybodaeth am gydymffurfio â deddfwriaeth Rhyddid Gwybodaeth a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol.

Hefyd, cyflwynwyd adroddiad am y sylwadau o ganmoliaeth a chwynion mewn perthynas â'r Gwasanaethau Cymdeithasol a darparwyd gwybodaeth am y gwersi a ddysgwyd o ganlyniad i'r cwynion (corfforaethol). Roedd y prif adroddiad yn cynnwys adran am y cysylltiadau a gafwyd gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ("yr Ombwdsmon") yn ystod y cyfnod adrodd. Yn ogystal, cyflwynwyd Llythyr Blynyddol yr Ombwdsmon at y Cyngor ac roedd hwn yn rhoi rhagor o fanylion am holl weithgarwch yr Ombwdsmon ar gyfer Ceredigion a chynghorau eraill ledled Cymru.

Dyma'r pedwerydd adroddiad yn olynol lle na chafodd unrhyw ymchwiliadau eu cychwyn nac unrhyw adroddiadau ffurfiol eu cyhoeddi gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru mewn perthynas â chwynion a wnaed yn erbyn y Cyngor. Er bod llai o atgyfeiriadau gan yr Ombwdsmon yn ystod y flwyddyn adrodd hon, roedd gan y Cyngor gyfradd gyson uchel o Setliadau Datrysiad Cynnar/Gwirfoddol.

Cydnabuwyd felly fod heriau'n parhau mewn perthynas â chymhlethdod y cwynion a dderbyniwyd, y cynnydd cyffredinol mewn gweithgarwch sy'n ymwneud â chwynion, Rhyddid Gwybodaeth, atgyfeiriadau gan yr Ombwdsmon ac atgyfeiriadau at Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth, yn ogystal â'r heriau sy'n gysylltiedig â darparu'r Gwasanaeth Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth ei hun. Yn anochel, roedd yr heriau hyn wedi cael effaith ar allu'r Cyngor i gyflawni ei amcanion perfformiad yn unol â'r amserlenni penodedig.

Yn gryno:

- roedd 465 o sylwadau o ganmoliaeth wedi dod i law
- roedd 403 o ymholiadau wedi'u prosesu gan y Gwasanaeth Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth
- roedd 144 o gwynion wedi dod i law: Cam 1 = 96 Cam 2 = 48
- cafwyd 35 o 'Gysylltiadau' gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
- roedd 882 o geisiadau Rhyddid Gwybodaeth a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol wedi'u prosesu gan y Gwasanaeth Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth

Wrth grynhoi, soniwyd am y canlynol:-

- Cafwyd llawer mwy o sylwadau o ganmoliaeth yn ystod y cyfnod adrodd hwn. Roedd gwella'r ffordd yr oedd sylwadau o ganmoliaeth yn cael eu cyflwyno yn parhau i fod yn waith yr oedd angen i'r Tîm Cwynion a'r

Rhyddid Gwybodaeth ei wneud, ond roedd oedi o ran y gwaith hwn oherwydd cyfyngiadau o ran capasiti.

- Derbyniodd y gwasanaeth llawer mwy o ymholiadau – roedd llawer ohonynt naill ai wedi'u dyrannu i'r meysydd gwasanaeth priodol i'w datrys yn rhagweithiol, neu roedd angen ymatebion ffurfiol er mwyn egluro pam na ellid ymdrin â materion o'r fath o dan y gweithdrefnau cwynion.
- Roedd yn werth nodi mai nifer y cwynion a dderbyniwyd gan y Cyngor oedd y trydydd isaf yng Nghymru.
- Roedd angen gwneud llawer iawn o waith i atal cwynion Cam 1 rhag symud i Gam 2 yn ddiangen oherwydd nad oedd modd ymateb o fewn yr amserlen benodedig o ddeg diwrnod gwaith.
- Hefyd, roedd angen rhoi sylw i'r trefniadau o ran cydymffurfio ag amserlenni Cam 2, yn ogystal â'r diffygion wrth ymdrin â chwynion a oedd wedi'u cyfeirio at yr Ombwdsmon. Roedd y Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth yn parhau i wynebu heriau wrth geisio bodloni'r gofynion cynyddol o ran nifer y sylwadau o ganmoliaeth, cwynion a cheisiadau Rhyddid Gwybodaeth.
- Roedd llai o atgyfeiriadau gan yr Ombwdsmon na'r llynedd, ond nodwyd mai nifer y Setliadau Datrysiad Cynnar / Gwirfoddol oedd yr uchaf yng Nghymru.
- Materion yn ymwneud â Chasglu Sbwriel a Chynllunio yw'r prif resymau o hyd dros gwynion. Fodd bynnag, roedd y gwasanaethau hyn yn fwy tebygol o ddenu cwynion ac felly rhaid ystyried y cyd-destun a lefel y gweithgarwch a wneir gan y ddau faes gwasanaeth dan sylw.
- Roedd cydymffurfiaeth â'r amserlenni Rhyddid Gwybodaeth a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol ar y lefel isaf a gofnodwyd, sef 54% a 44%. Roedd llawer o waith yn cael ei wneud i wella hyn.

Ymhlith y meysydd yr oedd angen canolbwyntio arnynt oedd y canlynol:-

- Gwella cydymffurfiaeth â'r amserlenni a bennwyd yn y polisïau/deddfwriaeth sy'n ymwneud â chwynion a Rhyddid Gwybodaeth/Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol.
- Cryfhau cydnheredd o fewn y Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth
- Atgyfnerthu'r egwyddor bod cwynion yn gyfrifoldeb i'r Cyngor cyfan
- Darparu rhaglen hyfforddi gynhwysfawr ar ymdrin â chwynion
- Gwella'r system ar gyfer casglu sylwadau o ganmoliaeth a data am y gwersi a ddysgwyd.
- Parhau â dull agored, tryloyw sy'n canolbwyntio ar y dinesydd wrth ddatrys pryderon.

CYTUNWYD i nodi cynnwys yr adroddiad hwn cyn y byddai'n cael ei gyflwyno yng nghyfarfod y Cabinet ar 7 Tachwedd 2023.

6 Diweddariad ar Contract Bancio'r Cyngor

Dywedodd y Cadeirydd fod cais wedi dod i law oddi wrth aelod o'r cyhoedd ar 27 Gorffennaf 2023 yn gofyn iddo ystyried y ddarpariaeth o ran gwasanaethau bancio'r Cyngor yn wyneb pryder am yr angen brys i fynd i'r afael â newid hinsawdd a chymryd pob cam angenrheidiol i gyrraedd 'sero net'.

Bu i'r aelod o'r cyhoedd nodi'r canlynol:

Teimlwn y byddai'n fuddiol i'r Pwyllgor Craffu ystyried yn drylwyr ac ymchwilio i'r sawl y mae'r awdurdod yn bancio â nhw, yr effaith y gallai hyn ei chael a'r ffordd orau ymlaen ar gyfer yr Awdurdod i sicrhau bod ei arian a'i fuddsoddiadau yn helpu i fynd i'r afael â newid hinsawdd yn hytrach na gwaethygu'r sefyllfa. Yn unol â'r gweithdrefnau ar gyfer caniatáu i aelodau'r cyhoedd annerch y Pwyllgor, daeth Mr Grimsell i'r cyfarfod i annerch yr Aelodau ar y mater hwn.

Ar ôl hynny, cyflwynodd y Swyddog Arweiniol Corfforaethol adroddiad a oedd yn rhoi trosolwg o'r hyn yr oedd y contract bancio yn ei gwmpasu a'r diweddaraaf am y broses dendro bresennol. Bu iddo hefyd nodi fod materion amgylcheddol wedi'u hystyried o fewn y meini prawf sgorio.

Yn dilyn cwestiynau gan yr Aelodau, cytunwyd i nodi'r adroddiad er gwybodaeth.

Diolchodd y Cadeirydd i Mr Grimsell am ddod i'r cyfarfod i rannu ei bryderon.

7 Ystyried Blaenraglen Waith y Pwyllgor

CYTUNWYD i nodi'r flaenraglen waith fel y'i cyflwynwyd.

8 Cadarnhau cofnodion y cyfarfod blaenorol ac ystyried unrhyw faterion sy'n codi o'r Cofnodion.

Cynigiodd y Cynghorydd Caryl Roberts newidiadau arfaethedig i'r cofnodion drafft fel a ganlyn:

- Dileu'r cyfeiriad at **Swyddogion** yn nhrydydd paragraff yr eitem am Clic gan mai dim ond at y Swyddogion Arweiniol Corfforaethol yr oedd y Cynghorydd Caryl Roberts yn cyfeirio atynt; "fod y Prif Weithredwr wedi dweud wrth yr holl Aelodau yn y cyfarfod cyntaf ar ôl yr etholiad na ddylai'r Aelodau gysylltu ag unrhyw **swyddogion** yn uniongyrchol i drafod materion, **ar wahân i'r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol**"
- Dileu'r cyfeiriad at "y Rheolwr Corfforaethol" a oedd hefyd yn nhrydydd paragraff yr eitem am Clic; "na ddylai'r Aelodau gysylltu ag unrhyw swyddogion yn uniongyrchol i drafod materion, ar wahân i'r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol, **y Rheolwr Corfforaethol** neu ef ei hunan"
- Ychwanegu brawddeg "Dywedodd y Prif Weithredwr fod rhywun o amgylch y bwrdd hwn yn dweud celwydd."

Cafwyd trafodaeth ynglŷn ag ychwanegu'r frawddeg a rhoddwyd cyngor gan y Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd.

Wrth ystyried y newidiadau arfaethedig i'r cofnodion, PENDERFYNWYD cau allan y cyhoedd a'r wasg o'r cyfarfod wrth ystyried yr eitem ar y sail bod y drafodaeth yn ymwneud ag unigolyn/unigolion ac na ddylai gwybodaeth o'r fath, ar ôl pwyso a mesur, gael ei datgelu i'r cyhoedd a'r wasg.

Cytunwyd i gau allan y cyhoedd a'r wasg o'r cyfarfod yn unol â pharagraff 12 y rheolau ynghylch Mynediad at Wybodaeth.

Yn dilyn trafodaeth, dychwelodd y cyfarfod i fod yn un cyhoeddus.

Bu i'r Cynghorydd Caryl Roberts dynnu'n ôl y frawddeg ychwanegol arfaethedig a chafodd hyn ei eilio gan y Cynghorydd Ann Bowen Morgan.

Yn dilyn pleidlais, CYTUNWYD i gadarnhau cofnodion y cyfarfod yn amodol ar y newidiadau canlynol:-

- Dileu'r cyfeiriad at **Swyddogion** yn nhrydydd paragraff yr eitem am Clic gan mai dim ond at y Swyddogion Arweiniol Corfforaethol yr oedd y Cynghorydd Caryl Roberts yn cyfeirio atynt; "fod y Prif Weithredwr wedi dweud wrth yr holl Aelodau yn y cyfarfod cyntaf ar ôl yr etholiad na ddylai'r Aelodau gysylltu ag unrhyw **swyddogion** yn uniongyrchol i drafod materion, **ar wahân i'r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol**"
- Dileu'r cyfeiriad at "y Rheolwr Corfforaethol" a oedd hefyd yn nhrydydd paragraff yr eitem am Clic; "na ddylai'r Aelodau gysylltu ag unrhyw swyddogion yn uniongyrchol i drafod materion, ar wahân i'r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol, **y Rheolwr Corfforaethol** neu ef ei hunan"

Nid oedd dim materion yn codi o'r cofnodion.

Cadarnhawyd yng Nghyfarfod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol a gynhaliwyd ar Dydd Iau, 7 Rhagfyr 2023

Cadeirydd: _____

Dyddiad: _____